

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionalista de Tortosa

ANY II. PUGNA PRO PATRIA. NUM. 90

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanas.—Estimada per son valer, al exterior y temuda per sa forsa, fer pesa enténdeshi. Els empleats de la terra y pochs, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reis.—Les universitats y escoles tornadas a son esser: obradors d'avenços de la ciencia y planter de filòsops y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida a la vella Catalunya gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginys moderns, traent del terrier y de las minas els fruits y minerals. Las aguas de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginys del treball.—Conservats com reliquias els monuments enruats o antics y alsarne d'un art fill llegendari del antic criat en els avenços actuals. Voltar las vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Pors oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d'una nació seria; veure al porentat ab afany de ser estimat y útil a la Patria y a' obter intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar a nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Per a tenirho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtut que a cap ens manca. L'amor a la Patria.

LLUIS DOMENECH Y MUNTANER

PREUS DE SUSCRIPCIO
 Tortosa al mes. 0'50
 Fora semestre. 3'00

DIRECCIO Y REDACCIO
 Carrer del Parque, N.º 8.
 Tortosa 24 Setembre de 1904.

La Redaccio no fa seus los conceptes ni contenguts dels articles firmats o copiats.

SANTORAL

Diumenge 25, XVIII. Sta. Maria de Cervelló, (v. del Socós).—Dilluns 26, S. Cebrià mr. y sta. Justina vg. mr.—Dimars 27, Sts. Cosme y Damià germans mrs. y s. Adolfo mr.—Dimecres 28, S. Wenceslao mr. y lo Bto. Simón de Rojas cf.—Dijous 29, (Abans í) La Dedicació de s. Miquel Arc.—B. P. Minims.—Divendres 30, S. Geroni dr. cf. sta. Sofia vd.—Jubileu iglesias de S. Geroni.—Disapte 1 de Octubre, Lo S. Angel Custodi del regne d' Espanya y s. Remigi b.

Per Tortosa

Com se pot crea un Orfeo

Com hem format una orquesta formarem un orfeo, vos deya al finalisá lo meu proxim passat escrit y no deya be; per forma un orfeo hi trobo molta majó dificultat; ja que tot está per fe, per la orquesta hi han músics ja formats; per l'orfeo no hi oviro un sol orfeonista; y per trobars, cuántes dificultats y harría que vense! Per recluta i personal no ya que pensá ab la clase alta, la aristocrática o la que s'ho pensa se, de la baixa que al nostre país resulta se en gran part la pañesia, no hi ha tampoc que contarhi; per la rudesa y asiduitat del seu treball y per lo *malfabètic* de les seves inteligencies. Deuria reclutarse doncs d'entre los que aquí n'hiem la clase artesana, comprenen en aqueixa classificació desde l'treballadó al amo, desde l dependant al principal, desde la oficiala a la modista. Es atrevit lo pensament; potsé peca de pretenció; Hos diré que a Alemania, la patria de la música, no si desdenya ningú de perteneixe a na queixes societats musicals y está tan en les costums, que fins lo metje, l'ad vocat, l'enginyé y no hi ha que di que i comercian també y per aixó no perden ré de la seva serietat en les seus carreeres, i perque vaijin a visita un malalt a defendre un plet a trassá un plano, després d' haver fet una stona de musica, ja siga en privat ja en public. Molta part d'aixó passa a França y Bélgica y comensa a la nostra Espanya en los orfeons de Barcelona y Bilbao. Veus aqu perque abpo temps s' han pogut parangoneijá ab los de aqueixs grans centres artistics.

Si s' ha de formá un orfeo tal com avuy s' entén aqueixa institució, cal quels seus individus poseheixin sarta ilustració, com mes milló y s. preparin, a aprendre, primé solfex; nocions de vocalisació y de cant després. No us creyeu que aixó s' te que fé com a trevall, es tan sols un entreteniment y mireuse si n' es de bonic que, al fi de la jornada,

després d' havé passat ratos agradosos ne sortissin sapiguenne un altre de idioma, el dels sons y l' armonia.

Potsé la reclutariem de noys, potsé la reclutariem d' homes, pero noyes senyo retes... la nostra societat, ne vivé masa plena desde temps llunyers de remilgos y miraments que maten moltes y garboses iniciatives.

Aquest orfeo encara que podria funcionar ben independent, vindria a completá l' orquesta ja formada; molt sobin se podrien completá y fondre, y mireus si sen podrian fé ab tots dos de coses bones!

Un centre artistic-musical així format (orfeo y orquesta) han prestaria molts y valiosos de servicis al art; en l' altre escrit ja varetz di els que podria prestá l' orquesta; l' orfeo molts més y mes encara, desde ls mandats del Sant Pare en materia de musica religiosa. Tota l' importancia que s' treu a la musica instrumental se li dona a la coral y per tant, hi ha que crea cantans musics, si la música polifónica no ha de resultá un desastre, es a di, cantans que sapiguen que la veu es un instrument y per lo tan que sapiguen *toca*. Si l' orfeo existis se podria contá ab ell, al menys, en diodes extraordinaries, poso per exemple, per les festes de Nostra Senyora de la Cinta, les extraordinaries que s' preparen ab motiu del aniversari de la definició dogmática de la Imaculada; al mestre deuria fins cedir la batuta en aqueixos cassos y eliminarse si convingués.

Associacions religioses com les Terecianes y Esclaves, tindriem en dies dats que ls ajudés y potsé s. podrien fondre ab l' orfeo, guardant sa independencia per les seves institucions respectives. Apunto no mes, el pensament perque n' proposo acabá avuy y tinc encara mes que dir.

La manera de sostindre l' orfeo especialment.

A imitació d' altres centres pareguts, se podria obri una suscripció mensual, ahont la persona suscripta obtindria a cambi lo títol de sossi protectó que li donaria dret a un número convingut de concerts y audicions, de manera que l' favor rebut per l' orfeo, li seria retornat al sossi en la forma dita, conseguint l' orfeo ab aqueix sistema que l' número de sossis protectors, cent, dos cents, ó los que fossin, vindrien a essé un núcleo d' animació y propaganda entre la familia y amics, a concorre a les festes que s' donguésin. Potsé mes tart es podria demaná protecció al Ajuntament y altrás entitats, sempre a cambi de un dret que ls reintegrés.

Després de tot lo dit, me resta sols presentarme modestament... com a candidat a la jefatura de tot aquest *be de Deu*. Aixó potsé u pensí algú. Doncs, ré d' aixó: Fa tres anys varetz intentá la creació d' una scola de solfex que

fos principi y arrel de tot lo dit, de la creació de una bona orquesta y un orfeo y l' projecte no va obtindre cap exit; so doncs y ho confesso humilidament, ab les orellas catxes si volen. Un fracassat.

Vatx a acabá que ja es hora.

Per Tortosa hem titolat aquets treballs y no *Per la musica* com semblaba mes apropiat y ho hem titolat aixis, per que hi ha molt que fé en nostra pobra població, si vol teni dret a reclamá un puesto honros entre les demés de Catalunya. Jo hi parlat de lo que s' podia fé en música, perque mes o menos es de lo que antenc. Los que antenguin de industria, de comerç, de fabricació, de ciencias, d' agricultura y altres rams del huma sapiguen, que n' parlin y ns diguin que s' podria fé que tingués algo de practic y després, comensem per cualsevol, pel que siga mes factible, en cara que no siga per la música, l' amor dels meus amors.

JOSEPH ABARCAT.

Tortosa 23 Setembre de 1904.

Aixis dona abuy per acabada la tasca que s' va imposá lo nostre bon amic En Joseph Abarcat, ab la que ha donat probas de senti viu y fort, l' amor a la nostra estimada Ciutat ja que los pensaments y plans que exposa tots tendeixen a fe que Tortosa no; quedi rassegada en lo cami d' avens que segueixen los demés pobles de Catalunya entre quins per desgracia no hi ocmem pas el milló lloc ni tan sols el que ns correspon.

Digne de tot aplauso son las dos pensadas de la formació d' una orquesta y d' un Orfeo, la jent hi es, els medis també; falta sols la voluntat. No duptem pas qu'entre ls musics y los ancionats al cant non faltan de joyes que volen que s' hisenten cridats a fé quelcom queis parli al esperit, queis recrey l' anima y els ompli el cor; el senten l' amor al Art y a la Patria, volen fer, volen trevallar, mes los fa falta qui ab esperit practic y sensa cap més fi qu' el fe Art los guí, als faltan medis que sols podan darlos los que la seua posició social els ho permet y que creyem ho dehen fer per molts motius que no son del cas ara exposar y que per altre part son facilis d' endevinar considerant que la música y el cant no sols creyan sino que instrueixan y privan de perdre el temps en aficions sempre perjudicials.

Ames lo nostre amic com a bon patriici diu concitadans vos dono lo que tinc; poseixo conexemens musicals, vos los afereixo preneulos si ls voleu: feu lo mateix vosaltres cadascu que aporti son gra d' arena de sos conaxemens y farem que Tortosa pugi continua las paginas gloriosas de sa historia.

No cal dir si la Veu está dispossada a ajudar tan enlaira fi desde el moment que l' fe Art enten qu' es fé Patria y per

lo tan posá a disposició de tots los que vulgin respondre a la crida del amic senyor Abarcat las sevas columnas; com també estem autorisats pera oferir las salas del Centre Excursionista pera si es menester celebrar algunas reünions preparatorias pera tan enlaira tasca.

L' EMIGRANT

Dolça Catalunya, patria del meu cor, quan de tu s' allunya d' anyorança i mor.

Hermosa vall, brecol de ma infantesa, blanc Pirineu, margens y rius, ermita al cel sospesa, per sempre adéu!

Arpes del bosc, pinçans y caderneres, cantau, cantau!

Jo dic plorant a boscos y riberes: "Adéu-siau!"

Hont trobaré los sanitosos cimes, ton cel d'aurat!

Mes hay, mes ay! Hont trobaré tes cimes, bell Montserrat!

Enloc veuré ciutat de Barcelona ta hermosa Séu,

ni exos turons joyells de la corgna que tu posá Deu.

Adéu, germans; adéu-siau, mon pare!

No us veuré mes!

Oh si al fossá hont jau ma dolça mare, jo l'illit tingués!

Oh mariners, lo vent que me n' desterra que m' fa sofrir!

Estic malalt! Mes ay! tornau-me a terra, que hi vull morir.

J. VERDAGUER, PBR. 7

Catalunya revenjada

El recort de la data del 11 de setembre de 1714 ha deixat de ser pera Catalunya un motiu de condol exclusivament. Cert es que la memoria dels germans de patria que sucumbiren gloriosament lluitant en defensa de las libertats de la terra y las vexacions de que Catalunya fou objecte en aquella época calamitosa, per part del invasor, sempre apenarà el nostre cor de patriotas, però aquesta pena sens ofereix ben paliada a n' els que podem presenciar aquest hermos floriment de la personalitat catalana en tots els seus ordres socials.

Malgrat el jou que desde 1714 esclavisa a Catalunya, a despit de tofas las malas arts ab que ls seus invasors y els descendents de la seva rassa l' han agrrotada, Catalunya ha anat engrandint se, femta forta, rica y plena, admirada y temuda dels seus propis enemics.

Tot y habillada ab l' aspre borrás de de la esclava, ha anat teixintse un magnific vestit de reina y forjant la corona

que, tart o d'hora, ha de cenyir als seus polsos.

D' allavoras ensa' si n' ha fet de camí Catalunya! Tant com n' han reculat els seus enemics. Aquets son débils, molt mes débils de lo que eran quan Feliph V els atiava contra 'ls murs de Barcelona; en cambi Barcelona; en cambi Catalunya es gran, molt mes gran que allavoras, ab energias incomparablement majors que las esmersadas en la heróica defensa de las sevas llibertats.

Las armas més poderosas dels catalans, el treball y el seu zel patriótic, Felip V no las pogué destruir; dels seus privilegis cremats al Saló de Sant Jordi, un n' hi hagué que va resistir l' acció anorreedora del foc: la constancia á prova de contrarietats qu' hem rebut per dó del cel; aquesta constancia ab la que 'l pagués catalá ha convertit las rocas en terra de conreu; aquesta constancia sense minvans que ha determinat la suma de grans esforços individuals en tots els ordres que sintetisa la plenitud actual de Catalunya...

Veritat és que de *ilret* seguim sotmesos als invasors de 1714, però de fet som més grans que ells, y més forts que ells perque som més rics y més cultes.

Aquesta ha sigut la hermosa, la noble, la gloriosa revenja de Catalunya.

Pobra Espanyal

Aixó diran els que meditim los següents datos.

Espanya está en primé lloc en la llista dels pobles dels que no saben de lleji y escriure y que tenen menos graus de cultura.

En l' estadística del número de mors, violentas també ens corresponent el primé lloc.

Lo mateix pasa ab la mortandat de criaturas, de malalties infecciosas y tísics.

La varola y el tifus exantematic que patim, en las altres nacions las han casj fet desapareixe.

La capital d' Espanya es la mes castigada per malalties y mors.

La captá ó mendicitat suprimida en molts pobles entre nosaltres es un ofici.

Los alimens mes necessaris per la vida son mes cars que en lloc.

Los grans negocis ferrocarrils minas etc., son explotats per companyias extrangeras.

Desde l' any 1890 s' han tancat 1.800 fábricas.

S' han vengut en pública subasta dos millons de fincas per no poder pagá la contribució.

S' han comensat mes de cent mil expedients de quiebras.

Han emigrat á Argelia desde 1890. 80.000 homes y á América 12 millons entre homes y donas.

El territori d' Espanya té 73 millons de fanegas de terra y sols 42 millons y mitj están amillaradas los 30 millons y mitj restants están amagats y en mans dels gran cacics ó mandarins, que del valor d' aqueixos terrenos resulta:

Riquesa rústica amillarada 769 millons.

Riquesa rústica no amillarada 603 millons aixó es casi la mitad ó siga que si tota fos declarada l' Estat cobraria igual pagán sols la mitad de lo que pagan ara els terratinens.

Com ténim que ana may bé! Pobre Espanya! Per aixó prediquem el regionalisme ó siga l' autonomia de cada regió; l' esmena seria mes factible perque cadascú á casa seva li es mes facil arreglar-se, que no que li tingan qu' arreglar los forastés.

La llimona

Lo llimoner es un fruit d' olor agradable y fina, color groc clar y gust ácid. Se l' anomena també, *poma siria*, prenen el nom del país d' origen.

Segons se creu el fruit vá ser importat á Europa, avants qu' el llimoné (*Citrus medica*).

Els antics l' empleaban en las ceremonias de la religió atribuyinli la virtut de guardar d' els encantaments, que tant en us estában en el temps de la velluria.

En medicina, molt antigament, era empleat ab gran fé, com eficás preservatiu contra els verenos y els cucs, conservantse encare la costum de posar llimonas entre els vestits, ab el fi de resguardarlos de las arnas, á la vegada que serveix de perfum.

En el sigle XVI, era de bon gust tenir sempre llimonas á las casas, las que s' oferían á las damas, quinas las mossegaban de cuant en cuant, per donar blancó á les dents y color vermell als llabis.

La llimona es empleada per adobar els guisats y en aquet sentit es la reyna dels adobs, no tenint rival per donar gust á n' el peix.

La llimonada es un bon refrigerant, que degut al ácid cítric que conté, si guent molt indicat son us, per els que pateixen de dolor de gota y els que tenen un temperament biliós, en la dosis d' un got al demati y un altre á la tarde.

La llimoda es també molt indicada y produex excelent efecte, contra las indigestions, el mareix y l' escorbut.

Desde temps immemorial Niza y la seva comarca l' empleyan per tallar la febre, barrejant el suc ab café y ultimament un eminent metje italiá, el Dr. Maglieri, ha donat noticia de notables curacions de la febre, refractarias hasta al sulfat de quina, per medi de la decocció de llimona. La preparació consisteix en tallar el fruit ab l' escarrotxa y tot á trossets y ferlos bullir en tres petites tases, hasta que la llimona queda reduhida á una tercera part.

El suc de la llimona es empleat també en cirurgia, empleantse ab frecuencia per el tractament de las llagas gangrenosas. També es un bon tópic contra el garrotillo ó difteria. De la pell de la llimona s' extreu l' essencia aromática exprimitla ó per destilació.

La obtinguda per el primer procediment entra en la composició de l' aigua de melisa dels Carmelitas; de la Colonia y de molts licors de taula y se la recomana per la provocació del suhor: La segona serveix per treurer tacas greixosas dels vestits.

La bona qualitat d' una llimona, se coneix veyent si es pesada, si te olor agradable y si la pell es llisa.

Las llimonas se conservan ab sal usual aigua de mar y sorra.

LLIBRES NOUS

La llibertat política y 'l Patriotisme per Bautain, versió catalana per mossen Joan Codinac.

Ab vera oportunitat ha vingut la traducció de las famosas conferencias de Bautain feta per Mossen Codinac y Espinalt. Ha vingut com pera servir de pauta als que s' deixan arrastrar per la corrent patriótera fins dintre del mateix catalanisme, pena fa tenirho de dir y de cor voldriam que ab profusió s' escampés per tots els indrets de Catalunya, ben segurs que de la seva veritat se n' omplirían molts esperits entenebrats que solsament fan que mal á la causa de las reivindicacions patrias. Y per aytal lograr, mellor hauria anat ferne una edició económica per mor de ferse ben popular y alcans de tothom, com las verdaderas obras de propaganda que al estranger s' estila.

La idea de la llibertat política, com pocs la entenen, y tal com ha de esser considerada, es lo que ompla 'l primer capítol ver pou de doctrina y de sociología ab una sinceritat doble misteriosa anant com va, acompañada de la veritat. Els demés capítols demostrant com la Iglesia católica es aymadora de la vera

llibertat y per aixó devem recalcar que cap culpa té la nostra Relligió si alguns ministres ja per apassionament ó per ignorancia, alteran algunas lleys, que com emanadas del Deu de veritat entranyan aquesta en alt grau.

Verament es d' aplaudir la tasca de Mossen Codinac, de donar á coneeixer textos tan valiosos com els que 'ns ocupan, sortits de la Sorbona, d' aquella universitat ahont el gran Ramón Llull hi brillá com estel resplandent en el cel de la vera ciencia universal. Aixó també es fer catalanisme y ben meritós, puig s' encamina á purificar conciencias des encaminadas.

També es d' alabar com la autoritat eclesiástica dóna son consentiment autorisant la propagació de doctrinas tant apropósit pel poble. Axis se desprén de la *Censura* que encapsa 'l libre duta á terme per l' il·lustrat sacerdot vigatá, tany del *Esbart* famós, Mossen Baranera.

Per Catalunya. Sermó predicat en la Seu de Gerona el Dillnms Sant del any 1904, durant l' hora santa de la Confraria de San Jordi pel doctor D. Joseph Pou y Batlle, catedrático de Filosofia del Seminario. GERONA *Imprepta Rahola*, 1904.

Com aconhorta veurer aquest esplet de sacerdots de nostra terra trevallant en defensa de sa prehuada llibertat y purificant l' atmósfera viciosa que s' forma entorn l' esperit de Catalunya, sobretot en aquestos darrers temps y mes encare al contemplar con fins en la Cátedra del Espirit Sant, allá ahont s' hi exposa la divina viritat, s' hi enlayra l' empresa, la santa creuhada de reivindicació de l' ánima nostra... d' aquest poble vexat ignominiosament.

Els que seguim pas á pas aquest moviment y no d' avuy, sino d' anys, la personalitat del Dr. Pou y Batlle ens es ben coneguda com la seva mateixa obra veritablement evangélica, encare que pretengan al contrari alguns de sos detractors ó mes ben dit envejosos.

Per xó, perseverant en sos propósits plausibles, sogueix la via empresa en la defensa de la Fé y de la Patria com á digne ministre d' aquell Deu d' Amor. Prou recordém encare de altre sermó: *IOSTAURARE OMNIA IN CHRISTO*, que predicá en l' Esglesia de Sant Pere de Gallejans d' aquella histórica ciutat, en el dia de Sant Jordi del any 1900.

Si haguéssim d' anar esbrinat las veritats y los bellesas que estotja aquest substanciós opúscol, no tendriam prou espay; basta dir que en ell se fa una defensa heróica de la nostra preuhada llengua, com se defensa també la llibertat verdadera de Catalunya basada precisament en las lleys que exposa Bautain en sas conferencias, de quina traducció admirablement feta per Mossen Codinac acaba de surtir á llum.

Com ho prova 'l Dr. Pou, de com la Iglesia com á filla de Deu y Mare dels pobles de la terra, deu vetllar per la prosperitat d' aquestos y més encare pels desvalguts y petits materialment parlant. Aixís ho reclama y seguirá fentho si á Deu plau lo Doctor Pou, de qui esperém molt y profitós pera la nostra desvalguda Catalunya.

Ab l' aplauso mes coral, rebí la nostra enhorabona.

NOTICIAS

Lo conegut escriptor tarragoné En Ferrán de Querol y de Bofarull acaba d' enriquei la literatura catalana ab un altre hermosa producció que titula "Monserrat", forma un tomo de mes de 400 paginas, de quin l' autor ná tingut l' amabilitat de fermos en ofrena atenció y favor que remerciem com se mereix prometem al ensemps ocuparmosen una volta ens siga coneguda y haguessem assehorit sas dolssós literarias.

La tan acreditada llibreria L' Avenç acaba de doná á llum los tomos 26 y 27 de la Biblioteca que ab tan éxit ve publicant.

El tomo 26 que porta per capsalera "Excursións", basta dir qu' es obra del gran poeta y escriptor catalá M. Jacinto Verdguer pera que conegin son valor los nostres llegidors.

El tomo 27 intitulat "Laria", de Joseph M. Folc y Torres es la noveleta que ha obtingut el primer premi en el concurs celebrat per dita casa editorial.

Tan l' una com l' altre son recomenables y estroyan de venda en las bonas llibrerias á 0'50 ptas. cada tomo.

Lo dilluns prop-passat tingerem la honra de d' admirar les reliquies del eximi tortosí lo venerable Fr. Francesc Gil de Federic, del orde dominicá, degollat al Tun-Kin per la nostra santa fe.

Entremitj de la roba, llibres y altres coses que foren del venerable y 'ns ensenyava l' qu' es avuy representant de la familia del Gils de Federic, lo nostre distinguit amic D. Francesc de Gargallo, hi trovarem moltes cartes de puny y lletra del mártir tortosí dirigides á sa mare y escrites en catalá.

Catalana es també la copia de la partida de Baptisme y la de Confirmació.

Poden anar meditant los tortosins castellanistes que 'ns tracten d' innovadors.

En el plan de ferro-carrils secundaris fet per la nostra provincia segons veyem pera res hi figura la nostra Comarca y ho comprenem ja que deixem que á Tarragona se las arreglin com vulgin que á nosaltres lo que 'ns interesa es podé maná á cala Ciutat.

Per altre part ¿Qu' entreurem de demaná nous ferro-carrils sino podem lográ se continui el comensat de S. Carlos de la Rápita ni que s' estudi i y continui la carretera de Garcia, ni que s' acabi un miserable tros de camí vehinal que 'ns uneixi ab Amposta, ni que sacabi el pont del Estat qu' ens té incomunicats ab lo resto d' Espanya?

En una de las últimas sessions l' Ajuntament acorda obrí una informació pública respecte quins días serian els millos d' entre la semana, pera dedicarlos á celebrá dos firas semanales, senza anyadir res mes, aixó podrá se un acort pero hi falta un adjectiu que li podan posá Vts. mateixos.

Los demés companys de prempsa locals se ho han pres en broma els uns y els altres ab indiferencia hi nosaltres ab las dos cosas.

En broma perque es molt ignocen qu' un Ajuntament se arribi á creure que per fé una fira basta qu' ell ho acordi y mes si aqueixa corporació no dona cap raho ni esbasa mes que en son capritjo y tan mes quan ara acaba de fe veure que volia fé unas grandes fiestas y no ha sapigut continuá una fira ja establerta y ho prenem ab indiferencia perque sabem que no n' ha de resultá res mes que lo que n' ha resultat de tans y tans acorts anunciats ab bombo y platets que tots s' han tornat aigua de borraines.

Hem llegit que s' ha celebrat una Assamblea d' alcaldes, assistinli tots los de la provincia, pera protestar contra 'l contingent provincial aprovat per la Diputació.

Sembla que l' acte fou forsa serio y no fóra gens estrany que la Diputació veyent l' actitud en que s' han posat los Alcaldes, desfés l' etzegallada comesa.

No vagin ara á creure que aixó ha passat á aquesta provincia. L' acte aquell tingué lloc á Xixón.

Aquí també s' trata fá algun temps de protestarne del contingent provincial, també s' feren treballs pera que 'n protestessin tots los alcaldes de la provincia però... res, que continuem pagant lo que la Diputació vol, perqué, segons digueren, la reclamació no s' féu dentro el plazo reglamentario.

Aquí 'ls que cobran son los que manejan las cireras y no 's pot fer cap acte d' energia perque aquets s' hi oposan pel compte que 'ls hi té; pero que vagin enredant la cosa y posant entrebanco á tot lo que signifique treure l' administració de las grapas de la gent del centre, que tal volta quan se 'n adonaràn se trovarán que fins pels seus sous hi haurá la caixa buida.

Havem tingut el gust de veure y sentir al célebre actor Borrás en las taulas del escenari del Teatro Principal y francament quan está dins lo teatro Catalá está un munt de metros mes alt que no quan ho está en el Castellá y per aixó no 'ns sembla mal sen hagi anat á Madrid á dependren, si las llisons no li han de surti caras perque, segons llexim en la *Renaixensa* es tracta de demanarlo devant dels tribunals pera que compleixi el contracte escriturat que te de se el directó y primer actor de la companyia que ha de doná funcions en el Remea de Barcelona durant la temporada que comensá el dia 23 del que som y que acaba el 31 de Mars de 1905.

Nobstan, tan a ell com á la companyia de D. Mercé Blanca y de don Juli Soto que varen ajudá ab son concurs al éxit de las obras presentades los felicitem.

Les xifres que segueixen ens les dona el propi government federal dels Estats Units. Durant els tres mesos de Octubre á Decembre de 1902, solament en topades de trens moriren 266 passatjers y foren ferits 2.788. Afeginthi els accidents de servey y altres menes aquells nombres pujan á 938 y 11.873 ferits.

Per més que 'ls cogui, amb aixó també sont á la devantera els nord-americans.

Ha sigut denunciat el penultim nombre del valent setmanari nacionalista *La Tralla*, per haver publicat dibuixos y textos alusius á la trista data del 11 de Setembre de 1714.

Sentim verament la contrarietat so-

ferta per nostre volgut company, desjantli bon éxit y al ensempls el felicitem per son hermós y patriótic nombre.

Sembla que diferents comercians y industrials han acudit al Ajuntament demanant qu' els dos días de mercat semanals que 's volian senyalá dels que 'ns ocupém en altre solt, fossen los dijous y divendres, mes l' Ajuntament li han aparegut millós los divendres y dissabtes.

Dos días seguits mercat, es una gran pensada, com el ferlos tocan al diumenge axís podrán descansá tots.

El dia de mercat era aquí Tortosa se pot dirse cada diumenge y ha continuarlo en dit dia tenian que dirigirse los nostres manadós encara que ja 's farà tota sola la cosa perque segons veyem á Tarragona ja varen acordá la Junta de Reformes Socials que no 's tanquesen fins á las dos de la tarde totas las tendas en las que es venguin articles de primera necesitat.

Per trenta nou alcaldes del partit de Tremp s' ha recordat la celebració d' un grandió miting el dia 2 d' octubre venedor, pera tractar del ferrocarril del Noquera Pallaresa.

A jutjar pels trevalls que fa la comissió organísadora, l' acte promét ésser un verdader acontexement.

Serán invitades les representacions de totes les forses vives de Catalunya y al gunes entitats de Fransa, interessades en tan importan comunicació ferroviaria.

L' entusiasme que regna ab aquést motiu en aquélla comarca es imponderable.

No podrian fé quelcom semblan los Alcaldes dels pobles interesats en el ferro carril de S. Carlos de la Rápita?

Perque francament sembla mentida que ab l' excusa de una valoració se estiguin burlan del país y dels seus representans.

Despres de molts días d' estar nuvol per fi ha plogut; prou ho tenia que

menester l' obreria y tota la garriga en general perque las oliveras comensaban á amollar las pocas olivas que enguany tenen y el panis y llegums de seca també podran graná molt milló que si hagués continuat la seca.

El jove metje D. Joseph M. Escardó Salvany ens fá assabé que ha obert un consultori en el carré de San Roc n.º 37 1.º quim desitjem siga molt concurregut per cuants hagin de menester los seus coneixemens professionals.

Ja era hora que 's portés á cap l' entrega del titol que Tortosa doná de fill adaptiu, al nostre respectable y benvulgut amic l' eminent astrónom y sabi geolag lo Exm. Sr. D. Josep Landerer.

Orgullosos podém estar los tortosins de que figuri entre nosaltres tan preclar sabi tan ignorat dels espanyols com conegut dels sabis de tot lo mon.

Rebi lo nostre amic el testimoni de la nostra admiració, axís com la enhorabona per la nova distinció que podrá sumá á las molts ab que ja conta.

Ab lo projecte de Lley organic de Juzgats y Tribnals á Tortosa li correspondrá si arriba á se aprobada la Lley, un Tribunal compost d' un Jutje dos Jurats y un Fiscal y ames un Jutje y un Fiscal suplens y no seria extrany que donada la molta importancia y extensió de la nostra Comarca, se nomenés ademés jutjes ab los seus secretaris corresponents auxiliars tots del municipal.

En la supresió d' Audiencias hi entra la de Tarragona quedan sols á Catalunya la de Barcelona.

El President de la Societat Velocipedica de Tortosa En Joseph Bernis Murrall ha tingut la deferencia de enviarnos una lletra de convit acompañada de bonos pera si volem concorré al acte de la repartició en recapte de lo obtingut per dita Societat ab motiu de la festa de sport velocipedic que va tenir lloc ara per la Cinta.

En nom dels pobres aquins havem fet entrega dels bonos y nostre ni donem

mil mercés y tan mes quant la seva conducta mereix ser comentada en sentit molt diferent de la que ha observat ab la Premsa tan l' Ajuntament com la Comissió en las últimas festas.

Lo nostre benvulgut amic En Salvador Gelada ha tingut la desgracia de perdre d' entre 'ls vius al seu Sr. Pare (Q. A. C. S.) el dia 6 del que som á Olot.

Segons recordatori que havem rebut lo dia 30 del present mes tindrán lloc los funerals per lo descans etern de la seua ánima en la iglesia parroquial de la Santísima Trinitat de Tarragona.

Donadas las molts amistats y simpatias ab que contaba el difunt y las que te sa familia, prometen estar molt concurreguts los esmentats actes.

Rebi lo bon amic y familia lo nostre mes sentit condol.

Lo nostre amic l' escultó En Carlos Beltri ha obert una clase de dibuix d' adorno y figura en el seu taller del carré de la Rosa.

La Comissió de Festeijos Publics que han de teni lloc á Reus ab motiu de la Coronació de la Verge Misericordia nos ha remés un elegant programa imprés á dos tintas y redactat en catalá per quin motiu felicitem á la esmentada Comissió.

A continuació reproduim los premis del concurs y tenim á disposició dels que hi vulgin pendra part, las condiciones del mateix en la nostra redacció.

S' adjudicará:
1.º Un premi de 100 pesetas y Diploma, á la millor colecció de fotografies del Santuari de la Verge de misericordia.

2.º Un premi de 50 pesetas y Diploma, á la millor fotografia de la Imatge de la Verge de Misericordia després de la Coronació y

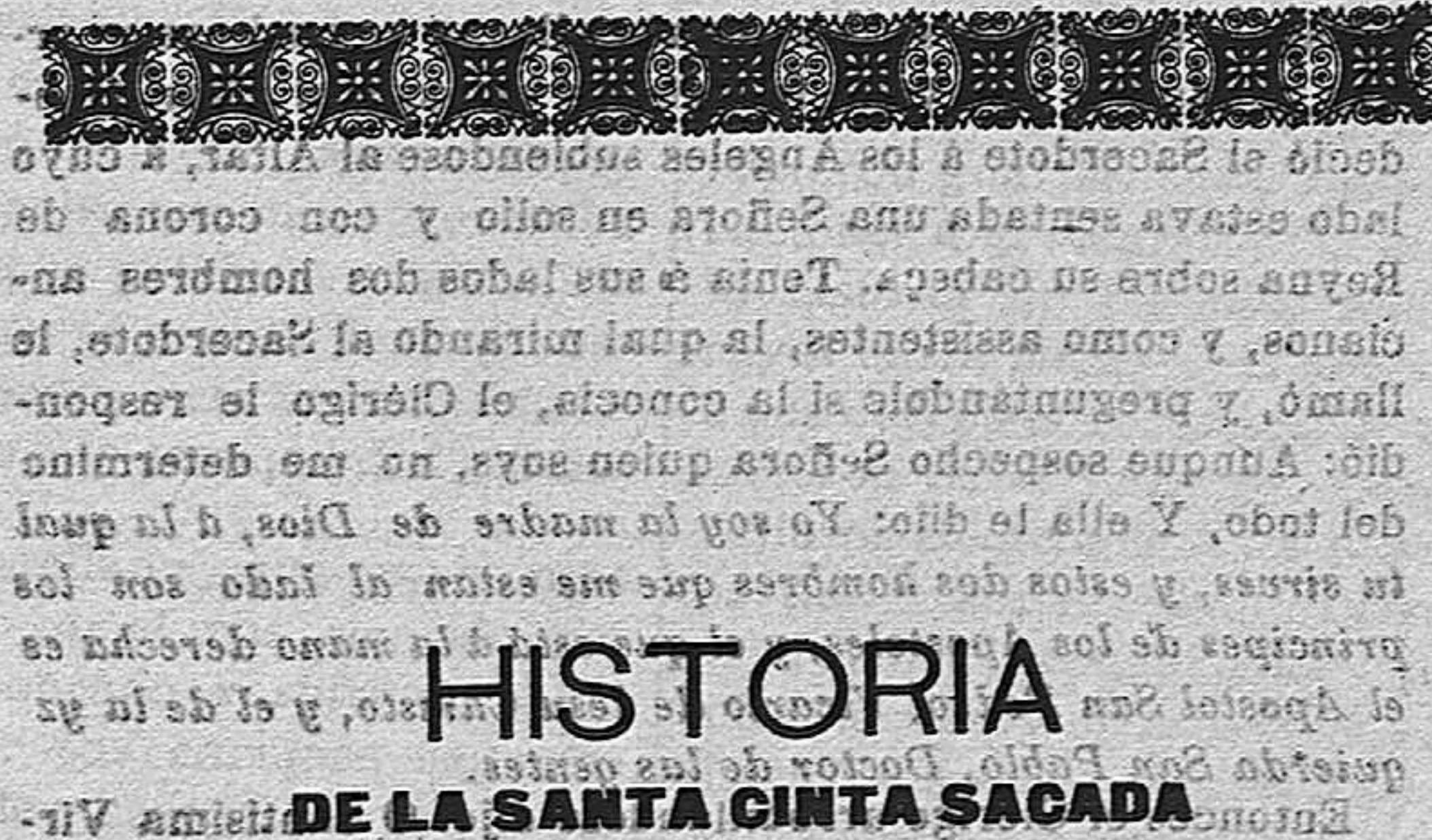
3.º Un premi de 100 pesetas y Diploma, que s' ofereix á la millor colecció de fotografias de las festas, qu' es celebrarán en aquesta ciudad ab motiu del 50.º de la Inmaculada, los días 6, 7, 8, 9 y 10 del próxim Octubre.

Tortosa. Imp. Foguet, P. Hospital 5.

esto, y el rezar su oficio hasta tanto, que en el Concilio de Trento se determinó se hiziese el Breviario y Misal Romano que este fuesse recibido generalmente por toda la Iglesia Romana, como está recibido.

De entonces acá se reza en el día que se haze la fiesta de la santa Cinta, el Oficio de nuestra Señora, conforme está en el Misal, y Breviario Romano, prosiguiendo en lo demás de la fiesta, de la misma manera que antes, y desde que está fundado el grandioso número de la Santa Cinta, se solemniza con grandes ventajas, y las mujeres ha proseguido y prosiguen con su devoción, porque en sentirse en peligro evidente de mal parto, luego acuden al celestial remedio de la santa Cinta, haciendo en ellas evidentes milagros, conforme se verá en los que pondremos abajo. Agora será razón ponderar en alguna manera la merced que esta Soberana Reyna ha hecho á esta Catedral, y Ciudad de Tortosa, y será en el Capitulo siguiente, y creo no lle pesará al lector, de leerle.

En la Ciudad de Tortosa un Clerigo muy virtuoso, temeroso de Dios, de buena conciencia, y muy devoto de nuestra Señora. Este se levantó (una vez entre otras) á la media noche para yr á la Iglesia á rezar Maytines, como otras vezes acostumbrava, y llevado milagrosamente á las puertas de la Asseo, oyó cantar el *Te Deum laudamus*. Causóle tristeza el ver avia faltado al principio de los Maytines, y assi entrando por la Iglesia dezia entre si mismo: Ay pobre de mi, que el mucho dormir ha sido causa de que no he oido las campanas! y por esto he venido tarde; pero maravillome mucho que hoy avemos de rezar de feria, y siento que en la Iglesia hazen Oficio solemne, cantando el *Te Deum laudamus*. En tanto que dezia entre si estas cosas, vió grandissima claridad, y que desde la Capilla mayor hasta la puerta de la Iglesia estaban muchos angeles, ordenados á dos coros, vestidos con ropas blancas, y con cirios blancos encendidos en las manos. Quedó desto admirado y turbado, y más quando vió que con

HISTORIA DE LA SANTA CINTA SACADA del Breviario antiguo de la Catedral de Tortosa.

mil metges y tan mes quant la seva con-
ducta mereix ser comentada en sentit
molt diferent de la que ha observat ab
la Premsa tan l' Ajuntament com la Co-
misió en las ultimas lectas

Imprempta DE JOSEPH L. FOGUET SALES

PLASSA DEL HOSPITAL, 5, TORTOSA

En esste establiment se confeccionan treballs tipografichs á preus económichs.
Treballs á varies tintes y sobres papé pergami.

Moreso

GRAN BOTIGA DE CALSAT
DE TOTES CLASSES
Sabates y botines d' ivern
Confecció esmerada pera ls que tenen los peus delicats.
Casa fundada l' any 1866.
PREU FIXOS VENTES AL CONTAT.
Plassa de la Seu y Arch del Rumen
TORTOSA

FILLS DE JOSEPH TEXIDOR
articles de
DIBUIX, PINTURA Y FOTOGRAFIA
del carrer del Regomir 3, Barcelona
han trasladat son establiment al
CARRER FONTANELLA, 10
(prop la plassa Catalunya) BARCELONA.

DISPONIBLE

señas, le mandaron se fuesse para ellos, y se pudiesse en orden, y dándole una yela, le bizieron yr hazia el Altar. Obedió el Sacerdote á los Angeles subiendo al Altar, á cuyo lado estava sentada una Señora en solio y con corona de Reyna sobre su cabeça. Tenia á sus lados dos hombres ancianos, y como asistentes, la qual mirando al Sacerdote, le llamó, y preguntándole si la conocia, el Clérigo le respondió: Aunque sospecho Señora quien soys, no me determino del todo, Y ella le dijo: Yo soy la madre de Dios, á la qual tu sirves, y estos dos hombres que me estan al lado son los principes de los Apostoles, y el que está á la mano derecha es el Apostol San Pedro, Vicario de Jesu Christo, y el de la yzquierda San Pablo, Doctor de las gentes.
Entonces el Clérigo arrodillándose dijo: O Santissima Virgen, madre de nuestro Señor Jesu Christo, y Señora mia, de donde me viene á mí indigno Sacerdote, y pecador que aun viviendo en esta vida corporal merezca veros, siendo vos la Reyna del cielo?
Levantate, no temas, dijo la madre de Dios por que como siempre me has servido sin cansarte, has merecido verme en vida, y estar aquí entre los Coros de los Angeles. Y por quanto esta Igllesia está edificada á honra de mi hijo Jesús, y vosotros los de Tortosa teneyd gran cuydado de venerarme, y servirme, y en prenda del amor que os tengo os doy esta Cinta, de que vey ceñida hecha por mis propias manos y os la deyo sobre este altar. Daras relación de todo lo que has visto y yo te he dicho, al Obispo de la Ciudad, al Clero y á todo el Pueblo.
Dijóle entonce el buen Sacerdote: Señora como yo estoy aquí solo será possible, que aunque les diga lo que me mandays, no me creeran. Respondióle la piadosissima madre de Dios.
Aquí tienes por testigo el Monje mayor, que está en el coro que lo vee todo, y entrambos hareys lo que os digo.
Y dicho esto desapareció la visión, y como luego se hallase el buen Clérigo en el Cimiterio de la Iglesia, y acercándose á las puertas della las viessé cerradas, y bolviéndose á su casa, hallasse también cerrada la puerta della, hechó de ver claramente, que Dios le avia llevado fuera de su casa,

y que todas las cosas que avia visto, eran verdaderas, y llamando á su puerta se la abrió la criada de su hermana, que estava con el; la qual pidiéndole de donde venia, se espantó como avia salido de casa. La hermana del Clérigo sabiendo su santedad, le hizo señal que callase.
Entrando el buen Clérigo en su casa comenzó consigo mismo á escudriñar todo lo que avia visto, y oydo, diciendo: Como yo sea Sacerdote inutil, y grande pecador, por que causa he merecido esta noche ver á Maria Santissima, y tantas maravillas? Y estando diciendo esto entre si mismo, oyó la campana que tañia á maytines, á media noche, y fuesse á la Asseo con presteza, y estando ya abiertas las puertas por los ministros della, entró presto, y llamó al Monje mayor, diciéndole: Aveyd visto las cosas que han acaecido poco ha en esta santa Iglesia? Respondió el Monje: Si señor. Entonces el dicho Monje encendió cirios en el Altar, y acercándose los dos á el, vieron la Cinta que Maria Santissima avia dejado en el. Acabados los Maytines el Clérigo y el Monje mayor contaron á los Canónigos, y Clérigos que estaban allí todas las cosas que les avian sucedido. Fueron todos al Altar con muy gran devoción para ver la santa Cinta. La cual vista quedaron maravillados de tan gran favor, y se fueron muy alegres.
Llegado el día, dieron razón de lo que avia pasado aquella noche al Obispo, y sabida una merced tan grande fué á la Asseo, y convocando en ella á toda la Ciudad, hizo que el Clérigo, y el Monje mayor refriessen lo que avian visto. Dijéronlo y enseñaron la santa Cinta al Pueblo. El Obispo mandó que se hiziesse una processión por la Ciudad, llevando el precioso Cinto en ella, y así lo hizieron, cantando Hymnos, y motetes, con grandissima devoción. Fué tan grande el contento de toda la Ciudad, que es bien cierto que no avia chico, ni grande que de razón fuesse, que no siguiesse la processión. Bolvió á la Asseo, dió la bendición el Obispo, con la santa Reliquia en las manos, y cerróla en el Sacrario. El mismo Obispo mandó también que cada año se celebrasse fiesta á la Cinta de la madre de Dios, y fué fiesta de precepto, como el día de Natividad, Observosse